

Ragtime

A napi munka után, ha megtérünk ideiglenesnek szánt, de a környék albérleteihez képest még mindig olcsónak számító szállásunkra, rakjunk fel pár könnyű darabot. Választhatunk a „Juharfa-levél” és a „Különc” között. Áradjon a zongora hangja, csörömpöljön, pattogjon, kanyarogjon, legyen kitartó, mint a hullámverés, lebegjen, mint porszem a napfényben, töltsse ki a nehezen múlt időt. Idézzon fel vadnyugati ivót, kemény öklű fickók tanyáját, vagy füstös-tükrös belvárosi lebujt, ahol minden arc krimihóst idéz. Legyen szenttelenül értelmes. Sokatmondóan szófukar. Férfias.

Vegyük tekintetbe, rengeteg időnk van. Kártyázzunk egyet az emeletes vaságyak fedezékében. Huszonegyezzünk, ultizzunk, snapszerozzunk. Zsírozhatunk is, bár hangulatilag a póker a legmegfelelőbb. Illik a regtájmhöz. Ne nyerjük el egymás pénzét, de gondoljunk rá, milyen lehet az. Takarjuk a lapokat, mint ha egész vagyonok sorsa dőlné el. Csapjuk a lapokat keményen! Vagy lökjük oda a győztes unott mosolyával. Aztán vessük be a bunkót. Ha szörörsre sikeredett, illusztráljuk megfelelő kéz- és csípőmozdulatokkal. Gratuláljunk és cukko-

lódjunk. Adjuk meg mindenkinek, ami jár neki.

Állapítsuk meg, ma különösen nehezen múlik az idő. Meg sok időnk van. Készítsünk addig ikonostázt nehéz pénzen szerzett szexuáliságokból. Világbanok csipők, hátak, mellek és fenekek ingerlő montázsát. Keressünk hosszan egy igazán nekünk szóló, személyes mosolyt. Egy pont olyan tekintetet. Ne csüggedjünk, ha fejre jó, de alakra nem, és akkor sem, ha alakra jó, de fejre nem. Vágjuk össze, és rajzszögezzük a falra. Talán nem szedi le a gondnok, amíg munkában vagyunk. Tudjuk, hogy nincs joga rá, de meg szokta tenni. „A dekorálás szigorúan tilos!” Díszítsük körül a tiltó feliratot. Legyünk bátrak. Sok munkásszálló van, és rengeteg szoba. Ahány munkásszálló, annyi gondnok. Tehát mi többségben vagyunk.

Gondoljunk az erőnlétre. Főzzünk vacsorát a közös konyhában. Pirítsunk hagymát, üssünk hozzá tojást, vágjunk vastag szelet kenyeret. Közben beszéljünk hallomásból ismert, különös nevű ételekről. Esetleg parasztlakodalmakról, ahol két disznó, száz csirke és ötven láda sör fogyott, nem beszélve a süteményekről, tortákról és a töményről. Közben együk meg, amit főztünk, egyenesen a lábostól. Mosogassuk el. Ne felejtjük

kint, mert akkor soha nem látjuk többé.

Még van időnk, de már kevesebb. Mosnatunk is, van szennyestünk éppen elég. Teregetszük ki aprólékos gondnal. Közben becsülgessük, milyen lesz a mai esti felhozatal. Erősítsük meg egymást arról, hogy nekik is fontos, ők is erről beszélgetnek. Bár lehetséges, hogy ők már túl vannak a teregetésen, sőt már a fésülködésen is. Talán nekik nem úgy fontos.

Kéteyleinket palástoljuk gömbölyű történetekkel. Minél gömbölyűbb, annál nagyobb sikere lehet. Borotválkozzunk, és fürkészzünk pattanások után. Kövessük a felgyorsult időt. Pucoljunk cipőt, válto-gassunk trikók között, vasaljunk nadrágot, keféljünk zakót. Sűrödjünk, forogjunk, próbáljunk.

Fésülködjünk. Csináljunk afrohaját, bubifrizurát, lezsert sörenyt, borotvahajvágást. Szerkesszük meg mai álarcunkat. Kevés az idő. Szürkül odakint a táj. Lehet, hogy már késésben vagyunk.

Egyre több nevetés, ajtócsapkodás, lökdösődés és cukkolódás közben állapít-suk meg, ma tényleg jól nézünk ki, ma tényleg sikerünk lehet. Bánjuk meg, hogy kártyázással, vacsorafőzéssel töltöt-tük el a drága időt. Kapkodjunk és ki-báljunk. Csináljunk zúzavart.

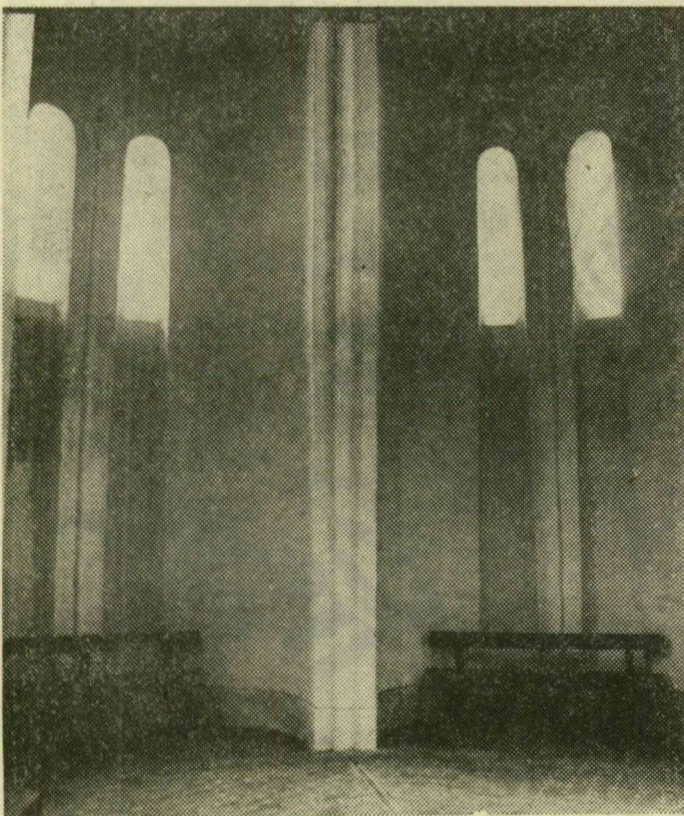
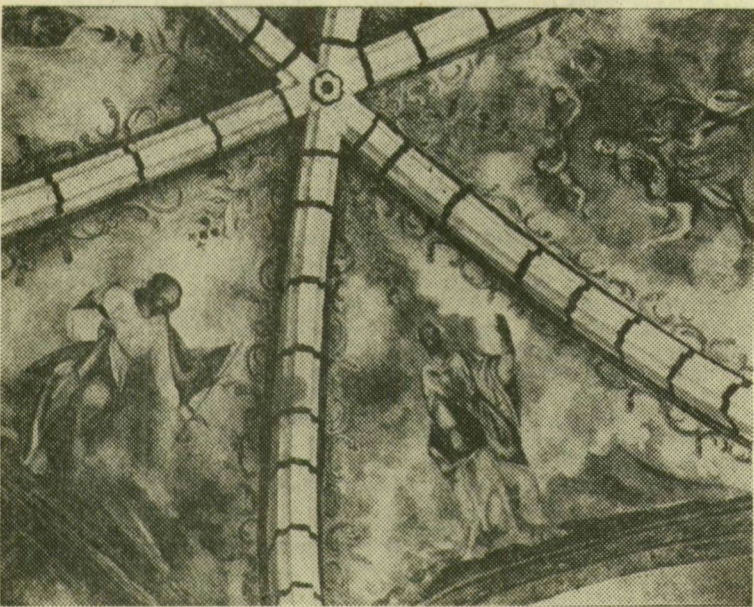
Csúfolódjunk azokkal a kishitűekkel, akik pizzamát készítenek elő, vagy a tévészoba felé óvakodnak. Ajánljunk kávérendő mosollyal kamaszkorból ismeret módszereket, esetleg közös megoldási kísérleteket. Térjünk ki a felénk hajított papucs, cipő elől. Mutassunk ujjal a könyvespolcon felhalmozott szakirodalomra, és a falon díszelő montázsra. Engedélyezzük a kettős együttes használatát.

Még egyszer, alaposan, tekintsünk a tükörbe. Szemléljük meg ugyanazt profilból is. Cseréljünk lemezt. A ragtime helyett ritmusos rockzenét, vagy andalító slágereket. Besötéttedt. Karádi Katalin is megfelel.

Gyülekezzünk a folyosón. Várjunk egymásra, cigarettázzunk, zsebre vágott kézzel, a falnak dőlve. Kiabáljunk, hogy nem várunk senkire sem. Minden perc érték. Minden percnek külön jelentése van.

Robogjunk le a lépcsőn. Sarkunkkal verjünk ki gyors ütemet. Folyamatos robajjal közeledjünk a kapu felé. Ne köszönjünk az ott ácsorgó, savanyú képű rendészeknek. Várjuk be egymást. Tóduljunk ki az utcára. Teljesen besötéttedt. Láthatjuk, a szomszédos női szálló neonfényes bejárata előtt már állnak, érkeznek, nyüzsgönek a lányok.

MÓZES LAJOS

A felújított kiszombori körtemplom

Bensőséges ünnepségről számolt be lapunkhoz írott levelében nemrégiben Hamvas István prépost, alsóvárosi plébános. Tájékoztatott arról, hogy karácsony előtt átadták a felújított kiszombori körtemplomot, mely nemcsak ennek a környéknek, de az egész Magyarországnak egyik legjelentősebb középkori építészeti emléke. Az ünnepségen ott volt dr. Udvardy József, szeged-csanádi megyéspüspök, Mendele Ferenc, az Országos Műemléki Felügyelőség igazgatója és Kozák Károly régész-történész, a feltárások vezetője is.

A kiszombori körtemplom (rotunda) hazánk egyik legjelentősebb román kori műemléke. Különös érdekessége, hogy a hatkarejős épület, mely minden valószínűség szerint a 12. században épült, nem plébánia-, hanem lovagi templom volt. Az Országos Műemléki Felügyelőség és a szeged-csanádi megyéspüspökség közös erőfeszítésével 1975-ben kezdődött meg a kiszombori téglából épített körtemplom feltárása és rekonstrukciója. Megállapodtak abban, hogy igyekeznek eredeti állapotában visszaállítani hazánkban ezt az egyedülálló műemléket. Mint Kozák Károly, a műemlék feltárását vezető régész-történész a Móra Ferenc Múzeum egyik évkönyvében megjelent dolgozatában leírta, a kutatómunka igencsak összetett és bonyolult feladatot jelentett. Nemcsak az előző kutatások megállapításaival kellett szembesíteni a munkálatok során előkerült emlékműanyagot, de összehasonlító vizsgálatokat is kellett végezni a hazánk területén elszórtan fellelhető hasonló emlékekkel.

A feltárások során eljutottak a hatkarejős körtemplom honfoglalás kori alaprajzáig, nagy gondossággal vizsgálták az egymásra épülő korok megjelenéseit. Kiderült, hogy a 12. századi alapon született a középkori já-

rószint, erre a lábazatra futottak a téglából épített faloszlopok. Ezek nagyobb részét a századok során lebontották, de a falkutatás eredményeként, pontosan földerítették a lefaragott faloszlopok nyomait. Ennek alapján tudták rekonstruálni a gazdagon tagolt körtemplom külső falfelületét. Ez igen jelentős és lényeges felismerés volt a hazai, téglából épített, más alaprajzú, de hasonló felépítésű körtemplomokkal való összehasonlítás és kormeghatározás szempontjából. Ez tette lehetővé, hogy biztosan megállapítsák a templom kapu-építményének helyét. Az is kiderült, hogy a külső falrészlet és a belső, karéjos-pilléres falazat együtt épült. E tény megcáfolta a korábbi vizsgálatok alapján kialakított véleményt, hogy a külső, kör alakú falrészletet később, mintegy köpenyként építették a templomhoz. A kutatás befejezése bebizonyította, hogy a templomot egyetlen építési szakaszban készítették. A sekrestyében feltártak egy román kori páros ablakot, és jelentős az a megállapítás is, hogy a körtemplomhoz egy torony csatlakozott. Előkerült két lépcsőfok is, mely a toronyból az egyik karéjban levő erkélyre az átjárást biztosító lépcsőrendszer része volt. Feltételezhető, hogy a toronyban lakó

lovag járt ezen a lépcsőkön az erkélyre istentiszteletek alkalmával. A műemlék ékessége az a mintegy 600 éves feltárt és restaurált freskósor, amely mostantól a körtemplom kupolájában teljes pompájában látható. Ezek a magyar barokk helyi ízekkel, színekkel gazdagított világiárról is tanúskodnak.

A bonyolult, összetett munkák elhúzódnásának egyik oka, hogy a szakemberek kutatásai során igyekeztek minden fellelhető leletet pontosan tanulmányozni, hiszen e ritkaságszámba menő építészeti emlék nagyszerű támpontokhoz juttathatta a régészet, a történelem és a művészettörténet szakembereit. Miután megtörtént a teljes tudományos feltáró és elemző munka, kezdődhetett meg az Országos Műemléki Felügyelőség szakembereinek alapos és körültekintő, nagy mesterségbeli tudást igénylő tevékenysége. A később épült templomról leválasztott hatkarejű körtemplom ma Csongrád megye egyik legdrágább és legszépebb középkori műemléke. Példa arra, hogy az állam és az egyház összefogásával, a közös anyagi támogatással, a folyamatok együttműködéssel megemelték az enyészettől azok az egyházi műemlékek, amelyek éppúgy történelmi ismereteink bővítői, építészeti és művészettörténelmi tudásunk gazdagítói, mint ahogy a társadalmi tudat formálói is. (A nemrégiben átadott kiszombori körtemplom legszebb részleteit Somogyi Károlyné fotóriporter örökítette meg.)